SAMPLE
SEFER SHMOS NOW IN STORES!

מאוצרות

לקוטי שיחות

יתרו (חלק טז, שיחה ב)

YISRO (VOL. 16, SICHAH 2)

SELECTIONS FROM

LIKKUTEI SICHOS

INSIGHTS INTO THE WEEKLY PARSHA

BY THE LUBAVITCHER REBBE

ב"ה

Take your learning

FROM STRENGTH TO STRENGTH

The Rebbe's Likkutei Sichos transforms Torah study, Jewish life, and daily routine.

The bestselling Selections from Likkutei Sichos series is proud to debut its newest volume, **SEFER SHMOS**.

With enhanced features and infinite depth, Sefer Shmos is guaranteed to boost your learning from strength to strength.

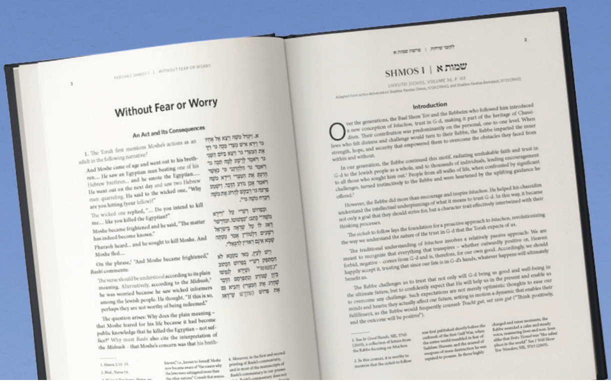

sie

SIE.ORG/SHMOS

Dear Friend,

We are delighted to share with you this *sichah* on Parshas Yisro from Likkutei Sichos Vol. 16, as it is being learned now by thousands across the globe as part of "Project Likkutei Sichos."

This *sichah* is a sample from our widely acclaimed series "Selections from Likkutei Sichos," that can be purchased in Judaica stores or on our website SIE.org.

Currently there are two volumes available for purchase — *Bereishis* and *Shmos*, with *Vayikra* in the works.

Moshiach now!

Sichos In English

YISRO I | יתרו א

LIKKUTEI SICHOS, VOLUME 16, P. 203FF.

Adapted from a *sichah* delivered on 15th Shvat, 5735 [1975]

Introduction

Sometimes a question is so obvious you wonder why it was not asked before. Take for example, the dialogue recorded shortly after the beginning of this week's Torah reading:

Yisro, Moshe's father-in-law, reproaches him for having the entire Jewish people wait for his judgment on every matter. After consulting with G-d, Moshe conceded and adopted his father-in-law's suggestion to do what is practical – he appointed judges to arbitrate the day-to-day disputes that arise between Jews.

So what was he thinking originally? Why didn't he recognize a difficulty that was so self-evident?

In the *sichah* that follows, the Rebbe answers these questions by focusing on who Moshe was.

Each one of us has experienced what it means to stand before a truly great person, someone who is not merely incrementally wiser or more emotionally developed, but who towers head and shoulders above us.

When we're in the presence of such a person, we experience two conflicting emotions. On the one hand, we feel small; we sense our own insignificance. But that isn't all we feel. We also feel empowered – we see the possibility of rising above our own limitations and identifying with a greater and deeper purpose.

Moshe knew this. He realized what happened when Jews came into his presence. They forgot about their individual concerns and shared in his vision. That was the reason he thought he could judge them – because when they came to him, they didn't quibble. They were able to look at themselves and their fellowmen in a different light.

Moshe wanted the Jewish people to live on this level. He saw it as possible because, when they were in his presence, they were able to step beyond who they ordinarily were. That was his initial perspective and that is why he thought he could judge them himself.

Yisro didn't look with Moshe's eyes. He saw the people as they actually were. He didn't look at them negatively, but he did look at them realistically. From that perspective, there was a huge gap between who the people were and what Moshe aspired for them to be. Therefore, he pointed out the need for Moshe to delegate authority, to appoint judges who could relate to people on their own level, communicating the Torah's judgments to them within the context of their day-to-day realities.

Moshe listened to Yisro, posed the question to G-d, and then accepted his father-in-law's suggestion.

Was he conceding his position, giving up on the Jewish people ever reaching the goals he had set for them?

No. Yisro opened him up to a new way of seeing things. Moshe could invest himself, his

inner spirit, in the other judges and they would communicate to the people on their level. They would be teaching Moshe's Torah, G-d's Torah, but it would be communicated in a manner that did not require the people to rise above their ordinary circumstances. On the contrary, it would enable them to elevate and align themselves with the vision G-d charted for them in the Torah within the realities of their day-to-day setting, and ultimately transform it into a dwelling for G-d.

Delegating More than Authority

What a Visitor Sees

1. This week's Torah reading relates that when Yisro[1] saw Moshe sitting,[2] "to judge the people… from the morning until the evening," he protested,[3] "Why are you sitting alone, while the entire nation is standing before you from the morning until the evening?... Both you and the people will wither." He then advised Moshe,[4] *Ve'atah sechezeh…* "Select from among all of the people capable, G-d-fearing men…," **i.e., that Moshe should choose "leaders over thousands…,"[4] to judge the people on a continuous basis** regarding their minor affairs, **and only judge "major matters"[5] himself. In this manner,** Yisro assured him,[6] **"You will endure and this entire people will reach its destination intact."**

This leads to a series of obvious **questions:[7] How is it that Moshe, the faithful shepherd of the Jewish people, did not** realize this **himself?** Why was he **not concerned that** by judging the people alone in all matters, **both he and they would become worn out? Why didn't he conceive this most simple plan – to appoint judges to assist him in arbitrating the people's** disputes? **Why was it** necessary for **Yisro, the leader of Midian, who visited** only **briefly, to come to this realization and** ensure that it **be enacted?**

True, there is a popular saying,[8] "A guest for a while sees for a mile," while a local person may

א. אין דער הײַנטיקער סדרה[א] ווערט דערציילט, אַז ווען יתרו האָט געזען ווי משה רבינו זיצט "לשפּוט את העם . . מן הבקר עד הערב", האָט ער צו אים גע'טענה'ט - "מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב . . נבול תבול גם אתה גם העם גו'"; און ער האָט אים געגעבן די עצה "ואתה תחזה גו'"[ב], אַז משה זאָל אויסקלײַבן שׂרי אלפים וגו' וואָס וועלן משפּט'ן "בכל עת" און בלויז "הדבר הגדול יביאו אליך", און דורך אַזאַ הנהגה, איז - "ויכלת עמוד וגם כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום".

איז ידוע די תמיה אין דעם[*ב]: ווי קומט עס, אַז משה רבינו, רעיא מהימנא של ישׂראל, האָט אַליין ניט חושש געווען אַז זײַן אופן הנהגה קען דערפירן צו "נבול גו' העם גו'", און עס איז אים ניט אײַנגעפאַלן די עצה הכי פּשוטה צו ממנה זײַן שופטים וואָס זאָלן אַרויסהעלפן "לשפּוט את העם" - און דווקא יתרו כהן מדין, וואָס איז געקומען אויף אַ קורצן זמן, האָט דאָס פאַרשטאַנען און אויסגעפירט?

[עס איז דאָ אַ מאמר העולם ועמא דבר[ג]: "אַ גאַסט פאַר אַ ווײַל, זעט אויף אַ מײַל" (און דווקא אײנער וואָס איז דאָ

1. Moshe's father-in-law.

2. *Shmos* 18:13.

3. *Ibid.* 18:14, 18.

4. *Ibid.* 18:21.

5. See *ibid.* 18:22.

6. *Ibid.* 18:23.

7. See *Akeidas* *Yitzchak,* **Abarbanel, *Sifsei Kohen's* commentary to the Torah, *et al.*** on this passage.

8. See *Berachos* 45a, from which it is apparent that insights can be gained from the conduct of people at large. See also ***Bava Kama* 92a** ff., from which it is apparent that popular sayings can be associated with Torah concepts.

occasionally overlook even the obvious. But Heaven forbid, to say that Moshe — whom G-d Himself chose as the shepherd of Israel from the moment of his birth[9] **and who had already actually served as the Jews' faithful shepherd for a given time**[10] **— did not have this awareness until Yisro came and spurred him** to act **concerning this matter.**

This leads to the understanding that Moshe saw things differently, **and from Moshe's vantage point,** ***this was the reality.*** In his view, **he alone could (and, moreover, should) personally involve himself with judging the people,**[11] seeing to not only their **major matters,** but **also their minor concerns. Nevertheless, this would not lead to negative consequences, neither for him nor for the Jewish people as a whole. Indeed, he would "endure and this entire people [would] reach its destination intact."**

Further support for the conception **that Moshe's "judg**ing **the people… from the morning until the evening" is a true path according to the Torah – and thus would certainly prevent** Moshe and the Jewish people from becoming **"worn out" – can be derived from our Sages' statement**[12] **regarding** another **name** for Yisro, **Yesser, and** regarding the name **Yisro** itself.[13] Our Sages state that he was so named **"because he added a passage (*sheyitar parshah*) to the Torah, [i.e., the passage beginning]** ***Ve'atah sechezeh.***"

אוֹיפְן אָרְט קֶען אַמָאל פַארְזֶען אֲפִילוּ אַן אַיינְפַאכֶע זַאךְ) - אִיז אָבֶער חַס וְשָׁלוֹם צוּ זָאגְן וועֶגְן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, ווֶעמֶען דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער אַלֵיין הָאט אוֹיסְגֶעקְלִיבְּן אַלְס רוֹעֶה יִשְׂרָאֵל מֵרֶגַע הִוָּלְדוֹ[ד] - אוּן עֶר אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען דֶער רוֹעֶה נֶאֱמָן פוּן אִידְן בְּפוֹעֵל אַ מֶשֶׁךְ זְמַן[ה] - אַז עֶר הָאט דָאס נִיט גֶעווּאוּסְט בִּיז יִתְרוֹ אִיז גֶעקוּמֶען אוּן אִים מְעוֹרֵר גֶעוֶוען ווֶעגְן דֶעם].

אִיז דֶערְפוּן גּוּפָא פַארְשְׁטַאנְדִיק, אַז בַּיי מֹשֶׁה'ן אִיז אוֹיסְגֶעקוּמֶען - אוּן מִצַּד מַדְרֵיגַת מֹשֶׁה אִיז עֶס אַזוֹי בֶּאֱמֶת - אַז עֶר אַלֵיין קֶען (אוּן נָאכְמֶער - עֶר אַלֵיין דַארְף) זִיךְ פַארְנֶעמֶען מִיט מִשְׁפָּט'ן דֶעם עַם[ו], סַיי "דָּבָר הַגָּדוֹל" אוּן סַיי "דָּבָר הַקָּטָן", אוּן פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן וועֶט דָאס נִיט שַׁאטְן, נִיט אִים אוּן נִיט דִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בִּיז אַז "וְיָכָלְתָּ עֲמוֹד וְגַם כָּל הָעָם הַזֶּה עַל מְקוֹמוֹ יָבֹא בְשָׁלוֹם".

אַ הוֹכָחָה נוֹסֶפֶת אוֹיף דֶעם - אַז מֹשֶׁה'ס הַנְהָגָה "לִשְׁפּוֹט אֶת הָעָם . . מִן הַבֹּקֶר עַד הָעָרֶב" אִיז אַ דֶּרֶךְ אֲמִיתִּי עַל פִּי תּוֹרָה (וּבְמֵילָא, וועֶט עֶס גֶעווִיס פַארְהִיטְן דֶעם "נָבוֹל תִּבּוֹל גו'") - קֶען מֶען אַרוֹיסְלֶערְנֶען פוּן דֶעם מַאֲמַר חַזַ"ל[ז] אַז דֶער נָאמֶען "יֶתֶר" (אָדֶער - "יִתְרוֹ"[ח]) אִיז "עַל שֵׁם שֶׁיִּתֵּר פָּרָשָׁה אַחַת בַּתּוֹרָה וְאַתָּה תֶחֱזֶה".

---

9. **See our Sages' comments** (*Shmos Rabbah* 2:4, *et al.*) **on** ***Shmos*** **3:1:** ***Shmos Rabbah*** **1:18, 21–22, 24.**

10. **See** ***Shmos*** **2:11,** which states, **"Moshe came of age… and he went out to his brethren." See the opinions in** ***Shmos Rabbah*** **1:27 and the sources cited there regarding Moshe's age at that time.**

11. **See** ***Rashi*** **and** ***Sifri, Devarim*** **1:9, "Was it possible that Moshe was unable to judge Israel...? See also** ***Devarim Rabbah*** **1:10–11.**

12. ***Rashi, Shmos*** **18:1, based on the** ***Mechilta*** **to this verse;** ***Shmos Rabbah*** **27:8;** ***Midrash Tanchuma, Parshas Yisro,*** **sec. 4;** ***Sifri*** **and** ***Rashi*** **to** ***Bamidbar*** **10:29,** ***et al.***

13. ***Sifri*** **and** ***Shmos Rabbah, op. cit.; Rashi, Bamidbar, op. cit.****

It is possible to reconcile the discrepancy between the names for Yisro mentioned by our Sages by explaining that **he was originally named Yesser** (יֶתֶר) **as an indication** that in **the future** he would add a passage in the Torah. **See Rabbi Ovadiah of Bartenura,** ***Levush HaOrah, Divrei David, et al.*** **on** ***Rashi, Shmos, loc. cit.*** **After his advice was actually** taken, **one letter –** ***vav,*** **the first letter of the passage** beginning ***Ve'atah sechezeh*** **– was added to his** name, producing the name Yisro (יִתְרוֹ).

* **Several of the printed versions** of *Rashi's* commentary to *Bamidbar* cited in footnote 12 **refer to** Yisro with the name **Yesser. This is also the version found in the commentary of** ***Rabboseinu Baalei HaTosafos*** **(*****Hadar Zekeinim;*** **see also** ***Daas Zekeinim*****) and** ***Rivo*** **(on** ***Shmos*** **18:1). However, the initial printings, the majority of the manuscripts of** ***Rashi's*** **commentary, and** the version cited by **a number of the supercommentaries on** ***Rashi*** **(Rabbi Ovadiah**

Our Sages use the wording, **"he added a passage to the Torah" and not that he was worthy of having a passage of the Torah "delivered (or written due) to him," as is stated regarding other passages of the Torah.**[14] This choice of wording **indicates that not only was** the passage beginning ***Ve'atah sechezeh*** **revealed by Yisro, but furthermore, Yisro brought about an increase and addition to the Torah, as it were. Through him was added this passage, which was previously not included in the Torah as it existed by itself.**[15]

Extending that concept, **it is understood that before Yisro brought about this addition, the Torah itself – the "Torah of Truth" – did not** prescribe **the path of conduct stated in** the passage beginning ***Ve'atah sechezeh.*** **Instead, Moshe himself was to judge every concern of the people.**[16] **For that reason, Moshe – whose** life **was solely Torah – conducted himself in this manner.**

Accordingly, the question then becomes reversed: Since had **Moshe conducted himself** in this manner, **he would** nevertheless, **"endure and this entire people [would] reach its destination intact," what then aroused concern that Moshe's approach would cause him** and the people **to become worn out and "the matter** to [become] **too burdensome"**[17] **for him?**

פוּן דֶעם וואָס חַזַ״ל זַיְינֶען דָא מְדַיֵּיק "שֶׁיִּתֵּר פָּרָשָׁה אַחַת בַּתּוֹרָה" - נִיט אַז עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעוועֶן אַז דִי פַּרְשָׁה "נֶאֶמְרָה (אָדֶער "נִכְתְּבָה") עַל יָדוֹ" (ווִי דֶער לָשׁוֹן וואָס מְ׳גֶעפִינְט[ט] בַּנוֹגֵעַ אַנְדֶערֶע פַּרְשִׁיּוֹת אִין תּוֹרָה) - אִיז פַארְשְׁטַאנְדִיק, אַז נִיט נָאר אִיז דוּרְךְ יִתְרוֹ נִתְגַּלֶּה גֶעוואָרְן דִי פַּרְשָׁה פוּן "וְאַתָּה תֶחֱזֶה", נָאר נָאכְמֶער: יִתְרוֹ הָאט אוֹיפְגֶעטָאן כִּבְיָכוֹל אַ יִתְרוֹן (וְהוֹסָפָה) אִין תּוֹרָה - דוּרְךְ אִים אִיז אִין תּוֹרָה צוּגֶעקוּמֶען דִי פַּרְשָׁה פוּן "וְאַתָּה תֶחֱזֶה" (וואָס אִין תּוֹרָה מִצַּד עַצְמָהּ אִיז זִי פְרִיעֶר נִיט גֶעוועֶן)[י].

וּבְמֵילָא אִיז מוּבָן, אַז אֵיידֶער יִתְרוֹ הָאט אוֹיפְגֶעטָאן אַז אִין תּוֹרָה זָאל צוּקוּמֶען אָט דִי פַּרְשָׁה, אִיז מִצַּד תּוֹרַת אֱמֶת גּוּפָא נִיט גֶעוועֶן דֶער סֵדֶר הַנְהָגָה פוּן "וְאַתָּה תֶחֱזֶה", נָאר אַז מֹשֶׁה אַלֵיין דַארְף מִשְׁפָּט׳ן דֶעם עַם בְּכָל דָּבָר[יא]. אוּן דָאס אִיז דֶער טַעַם וואָס מֹשֶׁה רַבֵּינוּ - וואָס כָּל עִנְיָנוֹ אִיז תּוֹרָה - הָאט זִיךְ אַזוֹי גֶעפִירְט דַאמָאלְסְט.

עַל פִּי זֶה בְּלַייבְּט אָבֶער נִיט פַארְשְׁטַאנְדִיק לְאִידָךְ גִּיסָא: ווִיבַּאלְד אַז אוֹיךְ דוּרְךְ הַנְהָגַת מֹשֶׁה אִיז "וְיָכָלְתָּ עֲמוֹד וְגַם כָּל הָעָם הַזֶּה עַל מְקוֹמוֹ יָבוֹא בְשָׁלוֹם" - טָא פוּן וואַנֶען אִיז נִתְחַדֵּשׁ גֶעוואָרְן אַן אָרְט אוֹיף דֶעם חֲשַׁשׁ פוּן יִתְרוֹ, אַז הַנְהָגַת מֹשֶׁה קֶען דֶערְפִירְן צוּ "נָבֹל תִּבּוֹל גו'" אוּן אַז ס׳אִיז "כָּבֵד מִמְּךָ הַדָּבָר"[*יא]?

of Bartenura, Rabbi Eliyahu Mizrachi, *Divrei David* to *Shmos* 18:1) refer to him as **Yisro.**

14. ***Sifri,*** **and** ***Rashi*** **to** ***Bamidbar*** **9:7 (8), 27:5;** ***Bava Basra*** **119a;** ***Sanhedrin*** **8a.**

15. ***Sifri, Bamidbar*** **10:29,** states that content of the passage *Ve'atah sechezeh* **"had already been [given to] Moshe at Sinai....* Why did it become obscured from Moshe's eyes?... So that the matter would be attributed to Yisro." Nevertheless, the wording, "he added a passage," indicates that** Yisro's advice given **in this passage was an addition to the Torah, as stated in the main text. See** the explanations in **footnote 65 below.**

See the lengthy explanation of this concept **according to** ***Chassidus*** **in the beginning of** ***Or HaTorah, Shmos,*** **Vol. 3, and the** ***maamar*** **entitled** ***Vayomer Moshe el Yehoshua,*** **5709, ch. 6–7, that Yisro was able to introduce the motif of "the higher quality of light (*****yisron haor*****) coming from the darkness" into the Torah. This is the implication of** the words *yiter parshah,* **"he added a passage."**

* I.e., Rabbi Shimon bar Yochai, the author of this passage of the *Sifri,* interprets the words of Yisro to Moshe (*Shmos* 18:23), *vitzivcha Elokim,* as meaning, "as G-d commanded you." The intent is that the command to appoint judges had been given to Moshe at Sinai, but Moshe forgot it and Yisro was calling it to his attention.

16. To cite a somewhat parallel **ruling (*****Rambam, Hilchos Sanhedrin*** **20:10): "One should always regard a judgment concerning 100,000 silver pieces and one** ***p'rutah*** **as equal** in **importance in all regards."**

17. ***Shmos*** **18:18.**

18. ***Mechilta*** **and** ***Rashi, Shmos***

Following Precedent

2. Yisro made his observation **– that Moshe had** misjudged **his potential and that of the Jewish people – after the second set of Tablets was given on Yom Kippur.**[18] According to Yisro's understanding, Moshe **could and should teach the Jewish people "the statutes of G-d and His laws" but personally judge them only concerning major matters.**[19] Matters of lesser concern should be arbitrated by the judges Moshe would appoint.

This suggestion **bears a resemblance to a situation that occurred previously – directly after the** Jews heard the **Ten Commandments,** (which were later inscribed on **the first set of Tablets) – when the Jews protested that they could no longer bear hearing "the voice of our G-d any longer,"[20] and they requested of Moshe, "You speak to us."[21]**

At that time, **Moshe** expressed his displeasure with their request, **answering them – according to *Rashi*** (who focuses on the use of **the feminine *at*, meaning "you") – "You sapped my strength,** making me weak **like a female, for I was distressed regarding you, and you weakened my [power].... Would it not have been preferable for you to learn [directly] from the mouth of the Almighty, rather than to learn from me?"**

In other words, as Moshe viewed the Jewish people, they should have desired – and they possessed the potential – to learn Torah directly **from the mouth of the Almighty. Nevertheless, G-d accepted their request,** telling Moshe,[22] **"All they have spoken was well said." (Similarly, here, G-d**

ב. אָט דֶער עִנְיָן בְּשַׁיְיכוּת צוּ טַעֲנַת יִתְרוֹ - נָאךְ (דִי לוּחוֹת שְׁנִיּוֹת פוּן) יוֹם הַכִּפּוּרִים[יב] - אַז מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט אָפְּגֶעשַׁאצְט (זִיךְ אוּן) דִי אִידְן נִיט ווִי דָאס קוּמְט אוֹיס מִצַּד טַעֲנַת יִתְרוֹ, כַּנַ"ל, אַז זֵיי קֶענֶען אוּן דַארְפְן גֶע'מִשְׁפָּט ווֶערְן פוּן אִים אַלֵיין אוּן לֶערְנֶען פוּן אִים אַלֵיין נָאר "חֻקֵּי הָאֱלֹקִים וְאֶת תּוֹרוֹתָיו"[יג] אוּן מִשְׁפָּט פוּן דָבָר הַגָּדוֹל -

אִיז עֶנְלֶעךְ צוּ דֶעם ווָאס מְ'גֶעפִינְט פְרִיעֶר - גְלַיְיךְ נָאךְ דִי עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת (לוּחוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת), אִין שַׁיְיכוּת צוּ דֶעם ווָאס אִידְן הָאבְּן גֶע'טַעֲנֶה'ט אַז זֵיי קֶענֶען נִיט אוֹיסְהַאלְטְן הֶערְן נָאךְ "קוֹל ה' אֱלֹקֵינוּ עוֹד"[יד] אוּן הָאבְּן גֶעבֶּעטְן בַּיי מֹשֶׁה'ן "וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ"[טו] - אַז מֹשֶׁה הָאט גֶע'טַעֲנֶה'ט (ווִי רַשִׁ"י אִיז מְפָרֵשׁ), אַז ("וְאַתְּ" - לְשׁוֹן נְקֵבָה - מֵיינְט) "הִתַּשְׁתֶּם אֶת כֹּחִי כִּנְקֵבָה שֶׁנִּצְטַעַרְתִּי עֲלֵיכֶם וְרִפִּיתֶם אֶת יָדַי . . וְכִי לֹא הָיָה יָפֶה לָכֶם לִלְמוֹד מִפִּי הַגְּבוּרָה וְלֹא לִלְמוֹד מִמֶּנִּי".

דָאס הֵייסְט: לוֹיט ווִי מֹשֶׁה הָאט אָפְּגֶעשַׁאצְט אִידְן, הָאבְּן זֵיי גֶעדַארְפְט ווֶעלְן אוּן זֵיי זַיְינֶען גֶעווֶען בִּיכוֹלֶת צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה "מִפִּי הַגְּבוּרָה", אָבֶער דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט אָנְגֶענוּמֶען דִי טַעֲנָה פוּן אִידְן - "הֵיטִיבוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ"[טז] [עַל דֶּרֶךְ ווִי דָא, אַז דֶער

18:13. Although there is a difference of opinion among our Sages regarding when **Yisro came** to visit Moshe and the Jewish people – before or after the Giving of the Torah – these sources **indicate that even the Sages who maintain that Yisro came before the Giving of the Torah** concede that he gave this advice after Yom Kippur. **See** the commentary of **Rabbi Eliyahu Mizrachi, *et al.*, on *Rashi, loc. cit.* Nevertheless, *Rabboseinu Baalei HaTosafos* and others maintain that** Yisro gave his advice **before the Giving of the Torah. This is not the place for** further discussion of **the matter.**

19. *Shmos* 18:16.

20. *Devarim* 5:22. See also *Shmos* 20:16 and *Ramban's* commentary on *Shmos* 20:15.

21. *Devarim* 5:24.

22. *Ibid.* 5:25.

23. G-d's acceptance of Yisro's suggestion

accepted Yisro's suggestion,[23] **resulting in the inclusion of** *Ve'atah sechezeh…* **as a passage in the Torah.)**

A conceptual difficulty similar to that explained above **arises with regard to** Moshe's desire that the Jews learn Torah directly from G-d: There is a radical **difference between Moshe's conception of the Jewish people's level (that they are capable of learning from G-d directly) and their actual level (that they had to learn from Moshe).** The difference between these two points of view is immense, literally **from one extreme to the other. This is evident from the fact that Moshe's** response **to learning** the Jews' true **state "sapped [his] strength, [making him]** weak **like a female."** The question thus arises: **How is it possible that Moshe, the Jews' shepherd and mentor, erred so drastically in appraising** the level of **his flock?**

אויבּערשטער"[ז] הָאט מַסְכִּים גֶעוועֶן צוּ עֲצַת יִתְרוֹ, בִּיז אַז דָאס אִיז גֶעוואָרְן אַ פַּרְשָׁה אִין תּוֹרָה].

אִיז אוֹיךְ דָא שְׁווער צוּ פַאַרְשְׁטֵיין: דֶער חִילוּק צְווִישְׁן דֶער מַדְרֵיגָה פוּן אִידְן ווִי מֹשֶׁה הָאט מְשַׁעֵר גֶעוועֶן (אַז זֵיי קֶענֶען לֶערְנֶען מִפִּי הַגְּבוּרָה) אוּן דֶער דַּרְגָּא פוּן זֵייעֶר מַצָּב בְּפוֹעַל (אַז זֵיי דַארְפְן לֶערְנֶען פוּן מֹשֶׁה), אִיז דָאךְ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה

[ווִי פַארְשְׁטַאנְדִיק פוּן דֶעם, ווָאס דִי יְדִיעָה ווֶעגְן זֵייעֶר מַצָּב הָאט בַּיי מֹשֶׁה'ן פּוֹעֵל גֶעוועֶן "הִתַּשְׁתֶּם אֶת כֹּחִי כִּנְקֵבָה"]

- ווִי אִיז שַׁיָּיךְ צוּ זָאגְן, אַז מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, דֶער רוֹעֶה וּמְפַרְנֵס פוּן כְּלַל יִשְׂרָאֵל, הָאט כְּאִלוּ נִיט מְכַוֵּן גֶעוועֶן (אוּן - עַד כְּדֵי כַּךְ) אִין דֶער אָפְּשַׁאצוּנְג פוּן צֹאן מַרְעִיתוֹ?

A Leader's Ability to Influence his People

3. **The** following **resolution to** the above quandary **can be offered: It is not that Moshe erred, G-d forbid, in his appraisal of the Jews' level. Instead, when Moshe looked at the Jewish people as they stood together with him,**[24] he saw that they functioned on a level far loftier than their inherent stature. **By Moshe elevating them and drawing them close to his level,**[25] they operated **on a higher plane, one on which they were capable of learning and receiving the Torah** directly **from the Almighty. Therefore, just as**

ג. אֵיינֶער פוּן דִי בִּיאוּרִים ווָאס מֶען קֶען זָאגְן אִין דֶעם:

עֶס אִיז נִיט דֶער פְּשַׁט, אַז מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט זִיךְ טוֹעֶה גֶעוועֶן חַס וְשָׁלוֹם אִין אָפְּשַׁאצְן דֶעם מַצָּב פוּן אִידְן, נָאר דִי כַּוָּונָה אִין דֶעם אִיז - בְּשַׁעַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ קוּקְט אוֹיף אִידְן (בְּשַׁעַת זֵיי שְׁטֵייעֶן צוּזַאמֶען מִיט מֹשֶׁה'ן[ח]), זַיְינֶען זֵיי טַאקֶע בֶּאֱמֶת אִין אַ (הֶעכֶערְן) מַעֲמָד וּמַצָּב בְּאוֹפֶן אַז זֵיי קֶענֶען דַאן לֶערְנֶען אוּן מְקַבֵּל זַיְין תּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה, ווַיְיל מֹשֶׁה

---

is indicated by ***Rashi*** **(based on** ***Mechilta*****),** ***Shmos*** **18:19, 23,** who states that Yisro told Moshe, **"Consult with the Almighty." See also** ***Rashi*****,** ***Devarim*** **1:9, 12 (based on** ***Sifri, loc. cit.*****),** who describes Moshe as telling the Jewish people that **"I did not tell you [to appoint judges] on my own [initiative,] but on G-d's."**

24. **Note our Sages' teaching (*Berachos* 8a), "A person should always live in the place of his teacher,** for as long as Shimi ben Gera was alive, (King) Shlomoh did not marry the daughter of Pharaoh," i.e., a teacher elevates a student above his own natural tendencies.

25. **See** ***Etz Chayim, Shaar HaKlallim,*** **ch. 11, and** ***Shaar HaPesukim,*** **the beginning of** ***Parshas Shmos, et al.,*** which describe **the Kabbalistic conception of** the spiritual level of the people of **Moshe's generation. See** also ***Likkutei Torah, Bamidbar*****, p. 31d.**

26. **Note our Sages' teaching (*Bava Metzia* 38a), "A person desires a** ***kab*** (a Talmudic measure) **of his own more than nine** ***kabbim*** **belonging**

Moshe learned Torah directly **from the Almighty, so too, he could affect the Jewish people** and raise them to the level where **they could also learn** directly **from the Almighty.**

The Jews responded **to Moshe,** acknowledging that at the times when he elevates them to a higher rung, **they would be capable of learning Torah** directly **from the Almighty. Nevertheless, they contended that this was** possible only **because Moshe elevated them to such a level. They, however, desired to accept the Torah according to their own intellectual capacity, with their own powers,[26] on their own intrinsic level. G-d responded to their** contention, **"All they have spoken was well said,"** agreeing to their request **because, in this way,** the Jews **would accept and identify with the Torah, integrating it within their beings in an internalized manner.[27]**

הויבּט זײ אויף און איז זײ מְקָרֵב צוּ זַײן מַדְרֵיגָה[יט] (און דֶערִיבֶּער, כְּשֵׁם ווִי עֶר הָאט גֶעלֶערְנְט תּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה, אַזוֹי איז עֶר אויך פּוֹעֵל אויף אִידְן אַז זײ זָאלְן קֶענֶען לֶערְנֶען מִפִּי הַגְּבוּרָה).

אִידְן הָאבְּן אָבֶּער גֶע׳טַעֲנֶה׳ט: דָאס וואָס זײ קֶענֶען לֶערְנֶען תּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה איז עֶס דָאך דֶערְפַאר וואָס מֹשֶׁה הויבּט זײ אויף צוּ אַזַא דַרְגָא - און דֶערִיבֶּער איז זֵייעֶר מְבוּקָשׁ: זײ ווִילְן "נֶעמֶען" תּוֹרָה מִיט זֵייעֶרֶע כְּלֵי הַשָּׂגָה, מִיט דִי אֵייגֶענֶע כֹּחוֹת[*יט] אין דֶעם מַעֲמָד וּמַצָּב ווִי זײ זַײנֶען מִצַד עַצְמָם. און אויף דֶעם הָאט דֶער אויבֶּערְשְׁטֶער גֶעזָאגְט "הֵיטִיבוּ כָּל אֲשֶׁר דִבֵּרוּ", ווַײל אין דֶעם אוֹפֶן וועט דִי תּוֹרָה בַּײ זײ נִתְקַבֵּל און נִקְלָט ווערְן אין זֵייעֶר פְּנִימִיּוּת[כ].

A Leader's Sacrifice

4. On this basis, it is possible to understand the precise wording *Rashi* uses to describe Moshe's response to the people, **"You sapped my strength, [making me weak] like a female."** Those words **emphasize not only the anguish** Moshe felt **"I was distressed regarding you" – but primarily, the sense of weakness** generated within Moshe, **"you weakened my [power]." How is it appropriate** to say that as a result of their response **Moshe's power became weakened?**

To explain: In order for Moshe to teach the Torah to the Jewish people in the manner they desired – "You speak ***to us,*****"** i.e. on our level – **Moshe had to descend from his own rung.[28] Were he to shine forth as Moshe, with all his intensity, the Jews would be elevated to** his **level** – and then the Jews **would not need to learn Torah from Moshe;**

ד. דֶערְמִיט וועט ווערְן פַארְשְׁטַאנְדִיק דֶער דִיוּק הַלָּשׁוֹן "הִתַּשְׁתֶּם אֶת כֹּחִי כִּנְקֵבָה", וואָס (ווַײזְט נִיט נָאר אויף אַ הֶרְגֵּשׁ פוּן צַעַר - "נִצְטַעַרְתִּי עֲלֵיכֶם" - נָאר) איז בְּעִיקָר מַדְגִּישׁ דֶעם עִנְיָן פוּן חֲלִישׁוּת ("וְרִפִּיתֶם אֶת יָדִי"). דְלִכְאוֹרָה, ווִי פַּאסְט דָא חֲלִישׁוּת כֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה?

דִי הַסְבָּרָה איז: כְּדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ זָאל לֶערְנֶען תּוֹרָה מִיט אִידְן כְּפִי רְצוֹנָם - "וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ" - הָאט עֶר גֶעמוּזְט זִיך אַרָאפְּלָאזְן פוּן זַײן מַדְרֵיגָה[*כ]. וואָרוּם אויב אַז דֶעמָאלְט זָאל מֵאִיר זַײן "מֹשֶׁה" בְּגִילוּי מִיטְן גַאנְצְן תּוֹקֶף, ווערְן אִידְן אויפְגֶעהויבְּן צוּ אַזַא מַדְרֵיגָה

---

to a friend." Similarly, the Jews desired to learn the Torah on their intrinsic level rather than on the level to which Moshe would raise them.

27. Note our Sages' statement (*Avodah Zarah* 19a), **"A person should always study in the place his heart desires."**

28. See ***Sefer HaMaamarim 5628,*** **p. 66, and the lengthy** explanation **in** *Likkutei Sichos,* **Vol. 8, p. 75ff.**

29. See ***Sifri*** **and** ***Rashi*** **to** ***Devarim*** **1:14 regarding the appointment of "the heads of thousands...,"** the people should have told Moshe, **"From**

they would be able to learn **from the Almighty** directly. However, as explained above, they did not desire this, nor did G-d desire it of them.

Therefore, to make the transition that would enable him to teach the Torah to them on their level, Moshe's **strength had to first be weakened "like a female," i.e.,** he had to **diminish his strength and descend** from his own **rung.**[28] **As a result, it would be possible for him to serve as an intermediary between G-d and the Jews and convey G-d's word to them** in a way that they could internalize.

(דַּרְגַּת מֹשֶׁה) אַז זֵיי דַארְפְן לֶערְנֶען נִיט "מִמֶּנִּי", פוּן מֹשֶׁה, נָאר "מִפִּי הַגְּבוּרָה".

דֶערִיבֶּער הָאט פְרִיעֶר גֶעמוּזְט זַיְין תָּשׁ כֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה כִּנְקֵבָה - אַ חֲלִישׁוּת וִירִידָה אִין מַדְרֵיגַת מֹשֶׁה*[כ] - אוּן דוּרְךְ דֶעם הָאט עֶר דֶערְנָאךְ גֶעקֶענְט זַיְין אַ מְמוּצָּע צְווִישְׁן דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטְן מִיט אִידְן אִיבֶּערְצוּגֶעבְּן זֵיי דְּבַר ה'.

Enabling the People to Be Their Best Possible Selves

5. When the time came for Moshe to begin teaching the Torah to the Jewish people – i.e., after he received the Torah from the Almighty at Sinai and after the second set of Tablets was given on Yom Kippur – his conception was that the Jews should receive all the Torah's teachings directly from him.[29] **Since Moshe was taught the Torah "from the mouth of the Almighty" Himself,** he felt that **no one else could possibly convey "the word of G-d" with the full** power and intensity of G-d's **light.**[30] **Moreover, since he stood,** as he told the people, **"between G-d and you… to convey to you**

ה. ווֶען עֶס אִיז גֶעקוּמֶען דֶער זְמַן אַז מֹשֶׁה זָאל אָנְהוֹיבְּן לֶערְנֶען תּוֹרָה מִיט אִידְן - נָאךְ דֶעם ווִי עֶר הָאט מְקַבֵּל גֶעווֶען תּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה בְּהַר סִינַי אוּן נָאךְ נְתִינַת לוּחוֹת שְׁנִיּוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים - הָאט עֶר גֶערֶעכְנְט, אַז אַלֶע עִנְיָנִים פוּן תּוֹרָה דַארְפְן אִידְן הֶערְן בְּאוֹפֶן יָשָׁר פוּן אִים אַלֵיין[כא].

וָוארוּם ווִיבַּאלְד אַז מֹשֶׁה אִיז דֶער וָואס הָאט גֶעלֶערְנְט תּוֹרָה "מִפִּי הַגְּבוּרָה" עַצְמוֹ, קֶען דָאךְ קֵיינֶער אוֹיסֶער אִים נִיט אִיבֶּערְגֶעבְּן דְּבַר ה' מִיט דֶעם גַאנְצְן אוֹר וכו'[כב]; אוּן נָאכְמֶער: ווִיבַּאלְד אַז עֶר אִיז דֶער

---

whom is it befitting to study the Torah: from you or your students…? Obviously, **from you, for you underwent anguish because of [the people]."**

See **"the order** of the transmission **of the Torah"** related by ***Eruvin* 54b and *Rashi, Shmos* 34:32, that "the entire people" heard the teachings from Moshe himself at least once.**

30. See *Eruvin, loc. cit.,* which states, "Since Moshe learned from the mouth of the Almighty, the matter [received from him] would more [powerfully] affect [the listener]."

Note *Rashi, Bamidbar* 3:1, which speaks about the results of Aharon's sons studying with Moshe, that **"They became his offspring because he taught them what he learned from the mouth of the Almighty." See *Likkutei* Sichos, Vol. 23, p.11ff** which states that, **for this reason, the concept** (*Rashi, loc. cit.*) that **"Everyone who teaches** Torah to the son of another person is considered as if **he parented him" applies primarily to Moshe. (Accordingly, *Rashi*** does not content himself with the words, **"is considered as if he parented him," but** adds, **"They became his offspring.")**

The rationale is that the concept of birth – bringing into being **a new entity – that results from teaching Torah to the son of another person comes about because "the mouth of the Almighty" is** invested **in the Torah and that dimension existed primarily in relation to Moshe, who studied Torah "from the mouth of the Almighty." See *Likkutei Sichos,* Vol. 15, p. 180.**

31. *Devarim* 5:5.

32. See *Zohar,* Vol. III, p. 332a. See also ***ibid.,* pp. 7a, 265a; *Shmos Rabbah* 3:15, *Vayikra Rabbah* 2:3; *Mechilta, Shmos* 18:19, *et al.***

the word of G-d"[31] and, particularly, because "the Divine presence spoke from his throat,"[32] when the Jews would **hear the Torah from him, it** would be **as if they heard it "from the mouth of the Almighty."[33]**

This can be inferred from **the precise wording of Moshe's response to Yisro's objection to his judging the people by himself, "Because the people come to me to seek G-d," which *Rashi* interprets as meaning, "to ask [me] for teachings from the mouth of the Almighty,"[34] i.e., being taught by Moshe was like** receiving **"teachings from the mouth of the Almighty."[35]**

Furthermore, since Moshe would elevate the Jewish people and raise **them to his level, they would be able to receive the Torah from him like he received it from the Almighty. To use terminology employed by *Chassidus:* Moshe was on the level of "sight"[36] and received the Torah from the Almighty in a manner** associated with that rung.[37] Firstly, **the manner in which a person responds to** the description of an event conveyed **by someone who witnessed it is entirely different from** the way he **responds when one who merely heard** about the event **describes it to him, as our Sages comment,[38] "Hearing cannot be compared to seeing."** However, the Jews would not merely hear from Moshe. **Moshe would** be able to **affect the Jews and elevate them** to the extent **that they, too, would** be able to **receive** the Torah **from him[39] on the level of sight.[40]**

"אָנֹכִי עוֹמֵד בֵּין ה׳ וּבֵינֵיכֶם גו׳ לְהַגִּיד לָכֶם אֶת דְּבַר ה׳"[כג], וּבִפְרַט אַז סְ׳אִיז שְׁכִינָה מְדַבֶּרֶת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה*[כג] - קוּמְט אוֹיס, אַז ווֶען אִידְן הֶערְן תּוֹרָה מִפִּי מֹשֶׁה אִיז עֶס אַזוֹי ווִי זֵיי הֶערְן דָאס "מִפִּי הַגְּבוּרָה"[כד],

[וואָס דָאס אִיז דֶער דִּיּוּק הַלָּשׁוֹן אִין דֶעם עֶנְטְפֶער פוּן מֹשֶׁה אוֹיף דֶער טַעֲנָה פוּן יִתְרוֹ (פַארְוואָס עֶר אַלֵיין אִיז שׁוֹפֵט דֶעם עַם) - "כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם לִדְרוֹשׁ אֱלֹקִים"[כה], ווִי רַשִׁ"י טַייטְשְׁט עֶס אָפּ "לִשְׁאוֹל תַּלְמוּד מִפִּי הַגְּבוּרָה", דָאס הֵייסְט אַז דָאס וואָס זֵיי לֶערְנֶען פוּן מֹשֶׁה׳ן אִיז עֶס ווִי "תַּלְמוּד מִפִּי הַגְּבוּרָה"[כו]].

זֹאת וְעוֹד: ווִיבַּאלְד אַז מֹשֶׁה הוֹיבְּט אוֹיף אִידְן אוּן אִיז זֵיי מְקָרֵב צוּ זַיְין דַּרְגָּא, ווֶעלְן זֵיי אִיבֶּערְנֶעמֶען דִי תּוֹרָה פוּן אִים עַל דֶּרֶךְ ווִי עֶר הָאט עֶס מְקַבֵּל גֶעווֶען מִפִּי הַגְּבוּרָה.

בִּלְשׁוֹן הַחֲסִידוּת: מֹשֶׁה׳ס דַּרְגָּא אִיז "רְאִיָּה"[כז] - עֶר הָאט מְקַבֵּל גֶעווֶען תּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה אִין אַן אוֹפֶן פוּן רְאִיָּה[כח]. אִיז נוֹסָף דֶערְצוּ, וואָס מֶען קֶען נִיט צוּגְלַייכְן דֶעם אִיבֶּערְנֶעמֶען אַ זַאךְ פוּן אֵיינֶעם וואָס הָאט עֶס אַלֵיין גֶעזֶען צוּ אַ זַאךְ וואָס מְ׳נֶעמְט פוּן אֵיינֶעם וואָס הָאט עֶס בְּלוֹיז גֶעהֶערְט (כְּמַאֲמַר חֲזַ"ל*[כח] אֵינָהּ דּוֹמָה רְאִיָּה לִשְׁמִיעָה) - הָאט מֹשֶׁה פּוֹעֵל גֶעווֶען, דוּרְךְ אוֹיפְהוֹיבְּן אִידְן, אַז אוֹיךְ זֵייעֶר אוֹפֶן הַקַּבָּלָה (פוּן מֹשֶׁה׳ן)[כט] זָאל

---

33. See *Rambam, Hilchos Chagigah* 3:6, which states that when the people would hear the king read the Torah at the *Hakhel* gathering, it was as if they heard it from G-d at Sinai.

34. *Shmos* 18:15.

35. See also *Mirkeves HaMishneh* to the *Mechilta, Shmos* 18:15. Note also our Sages' statement (*Sanhedrin* 19a, cited by *Alshich, Shmos, loc. cit.*, "You are not standing before us, but before Him Who spoke and created the world."

36. See *Likkutei Torah, Devarim,* p. 2d ff.

37. Note our Sage's statement (*Rashi, Mechilta, Shmos* 20:15) that, at the time of the Giving of the Torah, the entire Jewish people "saw the sounds," i.e., they saw **what was** ordinarily **heard.** See page 275.

38. See *Mechilta, Shmos* 19:9.

39. See *Rambam, Hilchos Yesodei HaTorah* 8:3, which states **regarding the prophecy of Moshe, "You saw with your own eyes"** that G-d spoke through him.

40. See *Likkutei Torah, Devarim,* p. 3c, which explains **that Moshe's level**

For this reason – so that the Jews could **receive the Torah as conveyed to them by Moshe on a level of sight**[41] – it would have to be **possible (and therefore, imperative) that only Moshe himself teach the Torah to the Jews** and **for him alone to judge them regarding all their disputes.** Because they would have been elevated to a higher rung, teaching and judging them would not be that trying and **it would still be possible that** Moshe would **"endure and this entire people [would] reach its destination intact."**

זַיְין אִין אַ דַּרְגָּא פוּן רְאִיָּה[ל].

און מֵהַאי טַעְמָא, וואָס אִידְן נֶעמֶען דִי הַשְׁפָּעַת הַתּוֹרָה פוּן מֹשֶׁה אִין אַן אוֹפֶן פוּן רְאִיָּה, קֶען (און דַארְף) נָאר מֹשֶׁה אַלֵיין לֶערְנֶען תּוֹרָה מִיט אִידְן, בִּיז צוּ אַלֵיין זַיי מִשְׁפָּט'ן אִין אַלֶע זֵייעֶרֶע עִנְיָנִים, און – "וְיָכָלְתָּ עֲמוֹד[לא] וְגַם כָּל הָעָם הַזֶּה עַל מְקוֹמוֹ יָבוֹא בְשָׁלוֹם".

Seeing Beyond the Immediate Circumstances

6. On this basis, we can understand **Yisro's contribution. Yisro came from his land,** Midian, and **was a convert. He perceived the Jewish people not as they existed when Moshe elevated them to his own level, but as they existed on their own inherent level. Therefore, he argued that it was not** possible for **Moshe himself to judge the Jews.**

With regard to Torah study, Yisro agreed that when the Jews came to learn "the statutes and the laws…, the path they should follow, and the actions they should carry out,"[42] Moshe should be the one to teach them. **It is appropriate to say that** the very fact that the people would come to learn **would affect them, elevating them to Moshe's level and** empowering them to **study on that rung. Therefore,** as Yisro suggested, **Moshe** should continue **"adjur**ing **them regarding the statutes."**[42]

However, when they come seeking **judgment regarding their** personal **concerns, including**

וא"ו. און דָאס אִיז דֶער אוֹיפְטוּ פוּן יִתְרוֹ:

יִתְרוֹ אִיז גֶעקוּמֶען מֵאַרְצוֹ, עֶר אִיז גֶעוועֶן אַ גֵר וכו', הָאט עֶר גֶעזֶען אִידְן ווי זַיי שְׁטֵייעֶן (נִיט אִין אַ מַצָּב ווִי מֹשֶׁה הוֹיבְּט זַיי אוֹיף צוּ זַיְין דַּרְגָּא, נָאר ווִי זַיי שְׁטֵייעֶן) בְּמַצָּבָם מִצַּד עַצְמָם; און דֶערְפַאר הָאט עֶר גֶע'טַעֲנֶה'ט אַז דֶער עִנְיָן פוּן מִשְׁפָּט'ן אִידְן קֶען נִיט זַיְין דוּרְךְ מֹשֶׁה אַלֵיין:

בְּעִנְיָן פוּן לִימוּד הַתּוֹרָה – דָאס וואָס אִידְן קוּמֶען לֶערְנֶען "אֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַתּוֹרוֹת גו' אֶת הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָהּ וְאֶת הַמַּעֲשֶׂה גו'"[לב] – אִיז שַׁיָּיךְ צוּ זָאגְן, אַז דָאס גוּפָא פּוֹעֵל'ט און דֶערמָאלְט ווֶערְן אִידְן אוֹיפְגֶעהוֹיבְּן צוּ דַּרְגַּת מֹשֶׁה, און לֶערְנֶען בְּדַרְגָּתוֹ, און דֶערְפַאר "וְהִזְהַרְתָּה (מֹשֶׁה) אֶתְהֶם אֶת הַחֻקִּים גו'"[לב].

of "sight" resulted from the fact that his spiritual level was that of *yesod aba,* the attribute of *yesod* as it is included within *chochmah.* **The generation** that he led through **the desert also shared a connection with that spiritual level (see *Likkutei Torah, Bamidbar,* p. 31d and the other sources mentioned in footnote 25).**

41. To cite a parallel: *Mashiach* will be able to teach the Torah to the entire people even though there will be myriads upon myriads of people, since he will teach in a manner of sight (*Likkutei Torah, Vayikra*, p. 17a-b). That source explains that **Moshe sought** to enter *Eretz Yisrael* so that he could elevate the entire Jewish people to this level. **See *Likkutei Torah, Devarim* p. 3c, and the second *maamar* entitled *Vayidaber Elokim*, 5699.**

42. *Shmos* 18:20. See the sources cited in **footnote 28, above.**

43. See *Rashi*, *Shmos* 18:19.

44. To refer to our Sages' statement cited in footnote 29 above,

settling "their disputes,"[43] **they would not be** functioning **in the** same **"world" as Moshe. Accordingly, at that time, they would not be uplifted** to the extent **that they** could **accept and learn**[44] **the Torah's judgments as Moshe would.**[45]

There is ample room to dispute the perspective Yisro presented, because **when litigants would stand in Moshe's presence, that alone would lift them above being engrossed in their private concerns. Even a five-year-old** beginning **his Torah studies,** i.e., a young child first introduced to Torah study, **understands this. When he is in the same room as his teacher, his** thoughts and conduct **are different than when he is alone and involved with his own concerns.**[46] Therefore, every Jew **could have accepted** the rulings **Moshe** delivered and **studied**[44] even **the judgments of the Torah on Moshe's own level.**

Despite this, G-d accepted Yisro's suggestion. The reason: **It was necessary to safeguard the Jews'** level of spiritual conduct **even after they would enter *Eretz Yisrael*,**[47] after the fulfillment of G-d's prophecy to Moshe,[48] **"You will soon lie** with your forefathers, **and this nation will rise up** and stray…." Then, **even when they would not study the Torah under Moshe and be elevated by him, the Torah – which at all times is G-d's word – would be conveyed to them by "the heads of the thousands of Israel" in their generation.**

This also explains why Moshe did not feel that it was necessary for him to take this step **on**

בְּשַׁעַת אָבֶער זַיי קוּמֶען וועגְן אַ מִשְׁפָּט בַּנוֹגֵעַ זַייעֶרע עֲסָקִים, בִּיז צוּ אוֹיסְגְלַייְכְן "דִּבְרֵי רִיבוֹתָם"[לג], זַיינֶען זַיי דָאךְ דַאן נִיט אִין "עוֹלָמוֹ" שֶׁל מֹשֶׁה, וּבְמֵילָא קֶענֶען זַיי בְּשַׁעַת מַעֲשֶׂה נִיט אוֹיפְגֶעהוֹיבְּן ווֶערְן צוּ מְקַבֵּל זַיין אוּן לֶערְנֶען[לד] דֶעם מִשְׁפַּט הַתּוֹרָה בְּאוֹפַנּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה[לה].

דֶער מַצָּב אִיז אָבֶער, אַז ווֶען דִי בַּעֲלֵי דִינִים שְׁטֵייעֶן פַאר מֹשֶׁה רַבֵּינוּ, הָאט דָאס גוּפָא זַיי אוֹיפְגֶעהוֹיבְּן פוּן זַייעֶר הִתְלַבְּשׁוּת אִין זַייעֶרע גֶעשֶׁעפְטְן

[ווִי עֶס פַארְשְׁטֵייט אֲפִילוּ אַ בֶּן חָמֵשׁ לְמִקְרָא, אַז ווֶען עֶר אִיז אִין דֶעם זֶעלְבְּן חֵדֶר ווִי זַיין מְלַמֵּד, אִיז עֶר אַנְדֶערְשׁ ווִי ווֶען עֶר אִיז פַאר זִיךְ אוּן אִיז פַארְנוּמֶען מִיט זַיינֶע זַאכְן]

בִּיז צוּ קֶענֶען פוּן אִים נֶעמֶען אוּן לֶערְנֶען[לד] דֶעם מִשְׁפַּט הַתּוֹרָה אִין אַן אוֹפֶן פוּן מֹשֶׁה'ס דַרְגָּא.

פוּנְדֶעסְטְווֶעגְן הָאט דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער מַסְכִּים גֶעווֶען צוּ עֲצַת יִתְרוֹ, ווַיְיל מֶען דַארְף בַּאווָארֶענֶען (אוֹיךְ) דֶעם מַצָּב פוּן אִידְן ווִי זַיי ווֶעלְן זַיין נָאךְ דֶעם ווִי זַיי ווֶעלְן אַרַייְנְגֵיין אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל[לו], ווֶען "הִנְּךָ שׁוֹכֵב גו' וְקָם הָעָם הַזֶּה גו'"[לז] - אַז כָאטשׁ זַיי ווֶעלְן נִיט לֶערְנֶען תּוֹרָה מִפִּי מֹשֶׁה אוּן דֶערְהוֹיבְּן ווֶערְן דוּרְךְ אִים, זָאל תּוֹרָה (ווָאס זִי אִיז שְׁטֶענְדִיג דְּבַר ה') אוֹיךְ דֶעמָאלְט אָנְקוּמֶען צוּ זַיי דוּרְךְ דִי רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל פוּן דֶעם דוֹר.

"From whom is it befitting to study the Torah?" Note the saying in *Berachos* 6a (cited by *Sifsei Kohen* in his commentary on the Torah in this *parshah*): "A judgment is also Torah" and causes **"the Divine presence to be manifest."**

45. **Similarly,** when considering **the level of the Torah itself, since judgment involves** applying **the Torah as it "descends"** and involves itself in **the matters of this world – in contrast to** the Torah's **inherent** lofty **level that transcends material existence – it is below Moshe's level and the rung of sight.**

46. Needless to say, an adult experiences such feelings when in the presence of a true Torah sage.

47. **At that time,** the Jews would undergo a transition from the desert to a different **pattern of** life and **begin** conducting themselves as befits **a settled land,** following the mode indicated by ***Vayikra* 25:3, "Six years shall you sow your field…."**

48. ***Devarim* 31:16.**

49. The main text is referring to the sin of the spies, after which it was decreed that the Jews would not immediately enter

his own. Firstly, **the concept that a shepherd of Israel should change his own pattern of conduct to safeguard circumstances** that might occur **after his passing is a novelty. However, aside from that, it did not even enter** Moshe's **mind that there would be other circumstances, for had it not been for the sin committed afterwards,[49] Moshe would have led the Jews into *Eretz Yisrael*,** initiating **the Ultimate Redemption, after which there would be no exile.[50] At that time, the Jews would study** the Torah **on the level of sight.[51]**

און דָאס אִיז אוֹיךְ דֶער טַעַם פַארְוָואס מֹשֶׁה הָאט נִיט גֶעהַאלְטְן אַז עֶר אַלֵיין דַארְף דָאס טָאן, וַוײַל [נוֹסָף לְזֶה, אַז דֶער עִנְיָן - אַז אַ רוֹעֶה יִשְׂרָאֵל זָאל מְשַׁנֵּה זַיִין סֵדֶר הַנְהָגָתוֹ צוּ בַּאווָארֶענֶען דֶעם מַצָּב פוּן לְאַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ - אִיז אַ דְּבַר חִידּוּשׁ; אִיז דָאךְ דַאן נִיט גֶעוֶוען קֵיין קָא סַלְקָא דַעְתָּךְ אוֹיף אַנ'אַנְדֶער מַצָּב, וַוײַל - לוּלֵא הַחֵטְא שֶׁלְּאַחַר זֶה] מֹשֶׁה הָאט גֶעדַארְפְט אַרַיינְפִירְן אִידְן אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל און עֶס וָואלְט גֶעוֶוען דִי גְאוּלָּה שְׁלֵימָה שֶׁאֵין אַחֲרֶיהָ גָּלוּת[לח], וָואס דַאמָאלְס לֶערְנֶען אִידְן אִין אַ דַרְגָּא פוּן רְאִיָּה[לט].

Moshe's Ongoing Influence

7. Nevertheless, G-d instructed Moshe to follow Yisro's advice **because even** the steps necessary to safeguard the Jews' spiritual standing after Moshe's passing **had to be accomplished through Moshe.** His responsibility was to convey the Torah in its totality, including even those matters that would be relevant only to the later generations, **as** alluded to by **the saying of our Sages:[52] "Every novel Torah insight that an experienced scholar will reveal in the future was given to Moshe at Sinai." Even a novel insight that a scholar in a later generation will bring out** as a result of his own labor **was also given to Moshe at Sinai.**

Since it is a **novel Torah insight** that **the expe-**

ז. אָט דֶער עִנְיָן גוּפָא דַארְף אָבֶּער בַּאווָארְנְט וֶוערְן דוּרְךְ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ. וָוארוּם אַלֶע עִנְיָנִים פוּן תּוֹרָה - אֲפִילוּ דִי עִנְיָנִים וֶועלְכֶע זַיינֶען נוֹגֵעַ צוּ דִי שְׁפֶּעטֶערְדִיקֶע דוֹרוֹת - מוּזְן דוּרְכְגֵיין דוּרְךְ מֹשֶׁה'ן; וּכְמַאֲמַר חַזַ"ל[מ] "כָּל מַה שֶּׁתַּלְמִיד וָתִיק עָתִיד לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה הַכֹּל נִתַּן לְמֹשֶׁה מִסִּינַי" - דָאס הֵייסְט: אֲפִילוּ דָאס וָואס אַ תַּלְמִיד וָתִיק אִין אַ שְׁפֶּעטֶערְדִיקְן דוֹר אִיז מְחַדֵּשׁ - דָאס אִיז אַ חִידּוּשׁ פוּן דֶעם תַּלְמִיד וָתִיק, אִיז אוֹיךְ דָאס "נִתַּן לְמֹשֶׁה מִסִּינַי".

Eretz Yisrael (*Bamidbar* 14:27–35).

50. See the beginning of the Mitteler Rebbe's *Shaarei Teshuvah,* part 2 (*Chinuch*); *Or HaTorah*, *Devarim*, Vol. 1, pp. 65, 93, and the sources cited there.

51. See *Likkutei Torah, Devarim,* p. 3c, and the *maamarim* entitled *VaEschanan, Or HaTorah*, *loc. cit.,* which explain **that Moshe desired to lead the Jews into *Eretz Yisrael* so that** he would endow them with the potential **to see** the spiritual. **Since he was unable to achieve this, he told the generation who would enter *Eretz Yisrael*** (*Devarim* 4:1): **"Now, Israel, hear...,"** i.e., granting them only **the rung of hearing** the spiritual.

It is possible to say that he began **reciting the Book of *Devarim* at that time for this reason. As will be explained in footnote 53,** that book **reflects the manner in which the Torah was internalized in Moshe's own understanding.**

52. See *Megillah* 19b; *Talmud Yerushalmi*, *Peah* 2:4; *Shmos Rabbah* 47:1; *Vayikra Rabbah* 22:1; *Koheles Rabbah* 1:9, 5:8; the responsa of Rav David HaKohen, responsa 5, sec. 3; *Toras HaOlah,* Vol. 3, ch. 55; the introduction to *Sifsei Kohen's* commentary on the Torah; *Or Torah* of the Maggid, the beginning of *Parshas Toldos; Tanya, Kuntreis Acharon.,* the *maamar* entitled *Lehavin P'ratei Hahalachos.*

53. See the lengthy explanations in *Likkutei Sichos,* Vol. 4, p. 1087ff., and Vol. 19, p. 12ff., regarding the Book of *Devarim. Megillah* 31b states that **Moshe recited** the Book of *Devarim*

rienced scholar developed with his own intellectual labor, seemingly, **it could** never, on its own, **become a part of** the word of G-d, **the "Torah of Moshe." Only when Moshe serves as the medium for** the scholar's insight can it actually become **the word of G-d.**[53]

This is the implication of **Yisro's advice to Moshe, "*Ve'atah sechezeh* – Select…,"**[4] interpreted by *Rashi*[54] as referring to choosing with **"the spirit of holiness (*ruach hakodesh*) that is upon you."** It was **Moshe's** responsibility **– with his spirit of holiness**[55] **– to select and appoint "the heads of the thousands"** and the other lesser judges **who would judge the people. In this manner, he would assure that over the entire course of history, the sages of Israel – who were ordained one by another** in a chain **extending back to Moshe** and **who would judge the Jewish people according to the rulings that they would reach based on their own thinking processes – would be** delivering **the judgments of the Torah of Truth, the Torah of Moshe.**

וָארוּם וִויבַּאלְד אַז דֶער חִידּוּשׁ פוּן תַּלְמִיד וָתִיק הָאט עֶר אוֹיסְגֶעהָארֶעוֶועט מִיט זַיְין שֵׂכֶל - דֶערִיבֶּער קֶען דֶער חִידּוּשׁ נִיט זַיְין קֵיין חֵלֶק פוּן תּוֹרַת מֹשֶׁה נָאר סַיְידְן עֶר גֵייט דוּרְךְ מֹשֶׁה, וָואס דֶעמָאלְט אִיז עֶס דְּבַר ה׳ מַמָּשׁ[מא].

אוּן דָאס אִיז וָואס יִתְרוֹ הָאט גֶעזָאגְט צוּ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ "וְאַתָּה תֶחֱזֶה - בְּרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ שֶׁעָלֶיךָ"[מב]: מֹשֶׁה דַארְף אוֹיסְקְלַיְיבְּן אוּן אַיְינְשְׁטֶעלְן, מִיט זַיְין רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ[מג], דִי שָׂרֵי אֲלָפִים וגו׳ וָואס וֶועלְן שׁוֹפֵט זַיְין דֶעם עַם, אוּן דוּרְךְ דֶעם וֶוערְט בַּאוָוארְנְט לְכָל הַדּוֹרוֹת, אַז דָאס וָואס חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל (סְמוּכִין אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ) זַיְינֶען שׁוֹפֵט אִידְן לוֹיטְן פְּסַק דִּין וָואס זֵיי זַיְינֶען מַסִּיק מִיט זֵייעֶר שֵׂכֶל - אִיז דָאס דֶער מִשְׁפָּט פוּן תּוֹרַת אֱמֶת (תּוֹרַת מֹשֶׁה).

The Power of Sight

8. On this basis, we can understand the precision of the wording, ***Ve'atah sechezeh*** used by Yisro. The literal meaning of the term *sechezeh,* translated as "select," is "see." Yisro used the Aramaic term *Ve'atah sechezeh*[56] **and not** the Hebrew ***Ve'atah sireh* (וְאַתָּה תִרְאֶה).**

Seeing connotes a lofty spiritual rung. **Were Moshe to**

ח. דֶערְמִיט וֶועט מֶען אוֹיךְ פַאַרְשְׁטֵיין דֶעם דִּיוּק - "וְאַתָּה תֶחֱזֶה" (נִיט "וְאַתָּה תִרְאֶה"):

---

on his own initiative. However, the intent is not, Heaven forbid, that Moshe authored it. Instead, **the Torah,** G-d's word, **enclothed itself in Moshe's spirit of holiness.** Thus, "the Divine presence spoke from Moshe's throat" (see *Zohar,* Vol. III, p. 232a).

This began a motif that **made it become possible for the Torah study of experienced scholars in every era** to labor with **their own understanding** and **reveal** Torah concepts that are **the actual "word of G-d."** Moshe's initiative made it possible for a person to become a conduit to communicate G-d's truth. **See also the explanation of the phrase** (*Devarim* 5:19), **"a great and never-ending voice," in *Likkutei Sichos,* Vol. 4, 1093ff.**

54. ***Rashi* to the verse. See the two opinions in the *Mechilta* there whether the term "Select" refers to** making choices based on **"prophecy" or "the luminous looking glass,"** a lesser degree of spiritual vision.

55. In the original, the Rebbe highlights Moshe's "spirit of holiness." By doing so, he emphasizes that Moshe did not choose the judges based on his own thought process, but through "his spirit of holiness."

Note that even the Book of *Devarim* that Moshe recited "on his own initiative" was communicated "with the spirit of holiness" (*Tosafos, Megillah, loc. cit.,* s.v., *Moshe meatzmo*).

56. As to be explained below, Hebrew, *Lashon HaKodesh,* is considered the pure tongue and Aramaic as the popular, but inferior, derivative spoken by people at large. Thus, the texts of Kabbalah see *Lashon HaKodesh* as describing a situation in its pure, refined state and Aramaic as conveying it in a manner that has been adapted to the limitations of the world at large.

57. See page 259 above.

58. See ***Torah Or*, p. 78c, *Likkutei***

look at the Jews **with his spirit of holiness in a manner of** ***re'eiah*** **(רְאִיָּה),** seeing them **with the full intensity of his** potential, **there would be no need for "heads of thousands"** and the other lesser judges. **Moshe** could serve as the medium to deal with **all** the Jewish people's **concerns in an overt manner. He alone could judge the entire people concerning all their affairs, minor matters as well as major matters.**

To appoint other judges, it was necessary for **Moshe to undergo a descent from his level (in a manner similar to the above description of him being weakened "like a female").**[57] To connote this, **instead of** a form of the Hebrew **term** ***re'iah,*** Yisro used **the Aramaic term** ***sechezeh*** **– a term from the popular vernacular.**[58] **This indicates that Moshe's level of sight underwent a transition and a descent into a worldly language.**[59] **To explain using the terminology of** ***Chassidus,***[60] *sechezeh* is **the hind dimension, the back,**[61] **of** ***re'iah.***[62] When Moshe viewed the Jews in this manner, **he saw them as they inherently were.** On that level, **it was necessary to select "heads of thousands…"** to judge them.[63]

For this reason, this Torah reading is called Yisro since "he added a passage to the Torah." When looking from **Moshe's level, a different** and higher

אויב משֶׁה זָאל קוקן מִיט זַיְין רוּחַ הַקוֹדֶשׁ בְּאוֹפֶן שֶׁל רְאִיָּה - דַּרְגַּת משֶׁה בִּמִילוּאָהּ וּבְתָקְפָּהּ - דַארְף מֶען דֶערְצוּ (צוּ שָׂרֵי אֲלָפִים וגו') נִיט אָנְקוּמֶען. אַלֶע עִנְיָנִים גֵייעֶן דוּרְךְ משֶׁה בְּאוֹפֶן גָלוּי אוּן עֶר אַלֵיין אִיז שׁוֹפֵט אַלֶעמֶען, דֶעם גַאנְצְן עַם אִין אַלֶע זֵייעֶרֶע עִנְיָנִים (סַיי "דָּבָר הַגָּדוֹל" אוּן סַיי "דָּבָר הַקָּטָן");

דַּוְקָא דוּרְךְ דֶעם וָואס בַּיי משֶׁה'ן אִיז דָא אַ יְרִידָה מִמַּדְרֵיגָתוֹ (עַל דֶּרֶךְ וּוִי "הִתַּשְׁתֶּם אֶת כֹּחִי", כַּנַ"ל סְעִיף ד) - אַז אַנְשְׁטָאט רְאִיָּה אִיז בַּיי אִים (נָאר "תֶּחֱזֶה", וָואס אִיז בְּלוֹיז) דֶער תַּרְגּוּם פוּן רְאִיָּה[מד], דָאס הֵייסְט: וּוִי דֶער עִנְיָן פוּן רְאִיָּה (דַּרְגַּת משֶׁה) וֶוערְט "אָפְּגֶעטַיְיטְשְׁט" (אוּן נִמְשָׁךְ) אִין תַּרְגּוּם-לָשׁוֹן (אִין לְשׁוֹן אֲרַמִּי, פוּן וֶועלְט[מה]), וּבִלְשׁוֹן הַחֲסִידוּת[מו]: "אֲחוֹרַיִם שֶׁל בְּחִינַת רְאִיָּה"[מז] - זֶעט עֶר אִידְן ווִי זֵיי זַיְינֶען מִצַּד עַצְמָם, וּבְמֵילָא דַארְף זַיְין דֶער עִנְיָן פוּן אוֹיסְקְלַיְיבְן שָׂרֵי אֲלָפִים וגו'[מח].

אוּן דֶערְפַאר וֶוערְט דִי פַּרְשָׁה אָנְגֶערוּפְן עַל שֵׁם יִתְרוֹ - "עַל שֵׁם שֶׁיִּתֵּר

Torah, Devarim, **p. 7a,** ***Shaar HaEmunah,*** **ch. 25,** ***et al.,*** which contrast the two terms. **See also** ***Zohar,*** **Vol. I,** ***Sisrei Torah,*** **p. 88b.**

59. ***Torah Or,*** **pp. 77d ff., 78c.**

60. ***Likkutei Torah, loc. cit.*** **Similar explanations are found in** ***Torah Or*** **and** ***Shaar HaEmunah, loc. cit.***

61. To explain the simile: A person's countenance expresses his vitality and inner feelings. Looking at his face tells you who he is. By contrast, his back – though functional – reveals nothing of his inner self. By saying Aramaic is the hind dimension, the back, of *Lashon HaKodesh, Chassidus* is implying that the concept is being perceived or presented in a manner which reveals its external form, but not its inner energy. This is reflected by the fact that the Hebrew word *panim* means both "face" and "inner dimension."

62. **Clarification is required regarding the comments of** ***Zayis Ra'anan*** **to** ***Yalkut Shimoni*** **(sec. 270) where the words of the Sage who interprets** ***Ve'atah sechezeh*** **as referring to "the luminous looking glass"** which is interpreted **as meaning "prophecy via a luminous looking glass,"** i.e., a lofty level of spiritual perception. Nevertheless, **questions** regarding this interpretation **have already been raised by the gloss** ***Mirkeves HaMishneh*** **to the** ***Mechilta,*** **and others.**

63. **On this basis, it is possible to explain why in** ***Devarim*** **1:9ff., Moshe refers to the appointment of judges as his own** innovation, **without acknowledging Yisro (see Abarbanel,** ***Parshas Yisro, et al.*****).** As mentioned, **Moshe delivered the Book of** ***Devarim*** **on his own initiative, i.e., as the Torah became enclothed within his own** ***ruach hakodesh,*** i.e., as a mortal understands it, **and not as it emanates "from the mouth of the Almighty" in a revealed manner.** On this level of understanding, **Moshe** himself **felt the need for** the appointment of **judges.**

64. The statement in the main text receives even greater relevance **based on the principle (*****Etz Chayim, shaar*** **4, ch. 3,** ***shaar*** **34, ch. 3,** ***shaar*** **35, ch. 1;** ***Tanya, Iggeres HaKodesh,*** **the explanation to Epistle 27) that the "holiness"** endowed by a *tzaddik* **"never departs from its place."** Ac-

pattern of conduct was called for.[64] **Moreover, the Torah's own inherent perspective, i.e., the revelation of G-d's wisdom (that was made known by Moshe),** also called for such **a different pattern. However, Yisro brought about** a new breakthrough, **an addition to the Torah,** enabling the Torah to relate to people as they exist within a materially-oriented mindset. This enabled **also the pattern** of conduct implied by ***Ve'atah sechezeh*** **to become a Torah mode of conduct.**[65]

פָּרָשָׁה אַחַת בַּתּוֹרָה": וַוײַל מִצַּד דַּרְגַּת מֹשֶׁה אִיז אַן אַנְדֶער סֵדֶר[מט]; אוּן נָאכְמֶער - אִין תּוֹרָה מִצַּד עַצְמָהּ, גִּילּוּי חָכְמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ (וָואס וֶוערְט נִתְגַּלֶּה דוּרְךְ מֹשֶׁה) אִיז אַן אַנְדֶער סֵדֶר; יִתְרוֹ הָאט אָבֶּער אוֹיפְגֶעטָאן אַ יִתְרוֹן אִין תּוֹרָה, אַז אוֹיךְ דֶער סֵדֶר פוּן "וְאַתָּה תֶחֱזֶה" - וֶוערְט אַ סֵדֶר הַנְהָגָה עַל פִּי תּוֹרָה[נ].

An Ascent, not a Descent

9. From the above, it would appear that the mode of conduct mandated by ***Ve'atah sechezeh*** **solely involves a descent, G-d forbid.** It is merely a necessary step **to safeguard the Jews who needed an intermediary between themselves and Moshe, just as the Jewish people** as a whole **needed Moshe to serve as an intermediary between themselves and G-d.**

Nevertheless, from an inner perspective, the opposite is true. It is specifically by safeguarding and elevating Jews on the lowest levels that one taps the loftiest spiritual potentials.[66]

ט. עַל פִּי זֶה קוּמְט לִכְאוֹרָה אוֹיס, אַז דֶער סֵדֶר פוּן "וְאַתָּה תֶחֱזֶה" אִיז בְּלוֹיז אַן עִנְיָן פוּן יְרִידָה, חַס וְשָׁלוֹם - כְּדֵי צוּ בַּאווָארֶענֶען אִידְן וָואס דַארְפְּן אָנְקוּמֶען צוּ אַ מְמוּצַּע צְווִישְׁן זֵיי אוּן מֹשֶׁה'ן (כְּשֵׁם ווִי אִידְן הָאבְּן גֶעדַארְפְּט אָנְקוּמֶען צוּ מֹשֶׁה'ן אַלְס אַ מְמוּצַּע צְווִישְׁן זֵיי מִיט "פִּי הַגְּבוּרָה");

בִּפְנִימִיּוּת הָעִנְיָנִים אָבֶּער אִיז - אַדְּרַבָּה: דַּוְקָא דוּרְךְ דֶעם וָואס מְ'בַּאווָארְנְט אוּן מְ'הוֹיבְּט אוֹיף אַ אִיד

---

cordingly, **even at present, the standpoint of Moshe** is an active spiritual potential. Accordingly, **the need exists for** the Jews to function spiritually **on the level of "sight,"** direct perception, **rather than *sechezeh,*** the lower, more worldly rung.

65. **Since this** mode of conduct **is part of the Torah, it is understood that it was** also **given to Moshe at Sinai, as stated in the *Sifri* (see footnote 15) that it "had already been [given to] Moshe."**

The resolution of the latter statement with the statements in the main text that Yisro contributed a new dimension to the Torah can be understood **based on the explanations in *Likkutei Sichos,* Vol. 19, p. 387, footnote 54, of** our Sages' **saying, "Every novel Torah insight that an experienced scholar will reveal in the future was [already] given to Moshe at Sinai."** The implication of that statement is that the scholar's insight is indeed, a novelty, **a new concept.** True, it was given to Moshe at Sinai. However, **at the Giving of the Torah, the Torah was given as it is sourced in "the essential concealment of the *Ein Sof,*" a rung above the Torah as it is drawn down and revealed,** i.e., a darkness that is higher than light.

On this basis, the wording used in *Sifri, nisaleim mei'einei Moshe,* translated above as **"it became obscured from Moshe's eyes," can be interpreted** as meaning, this teaching was given to Moshe **as it was concealed,** i.e., on a level **loftier than the Torah that was revealed to Moshe.**

This is similar to the explanation *Likkutei Sichos,* Vol. 19, p. 252ff., gives regarding the saying, "Every novel Torah insight that an experienced scholar will reveal in the future was given to Moshe at Sinai": **that Moshe was given the general principle (the *klall*) from which, and on which basis, the experienced scholar reveals a particular element (the *p'rat*), i.e., his novel insight. See *Likkutei Sichos*, Vol. 19, p. 252ff.**

66. **The *maamar* entitled *Yavi'u Levush Malchus,* sec. 12ff. and sec. 33ff. in *Shaarei Orah, et al.***

67. **See sections 11 and 20 in that series of *maamarim.***

68. The Rebbe Rayatz passed on 10 Shvat, 5710. 10 Shvat is also the *yahrzeit* (anniversary of the passing) of his grand-

וָואס גֶעפִינְט זִיךְ לְמַטָּה מַטָּה בְּיוֹתֵר, "נֶעמְט" מֶען דֶעם גָּבוֹהַּ גָּבוֹהַּ בְּיוֹתֵר[נא]

[עַל דֶּרֶךְ ווִי דֶער רֶבִּי אִיז מַאֲרִיךְ אִין דִי מַאֲמָרֵי הַהִילוּלָא שֶׁלּוֹ[נב], אַז דַוְקָא צוּלִיבּ דֶער עֲבוֹדָה דָא לְמַטָּה, וואוּ מֶען דַארְף אָנְקוּמֶען צוּ אַ מִלְחָמָה עֲצוּמָה מִיטְן גוּף וְנֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית, אִיז מֶען מְבַזְבֵּז דִי אוֹצְרוֹת הֲכִי יְקָרִים (וָואס בִּיז דֶער מִלְחָמָה בַּאווַיְיזְט מֶען זֵיי אֲפִילוּ נִיט), אוּן דֶער עִיקָר מְכֻוָּן פוּן דֶעם בִּזְבּוּז הָאוֹצְרוֹת אִיז אַז זֵיי זָאלְן אָנְקוּמֶען (נִיט נָאר צוּ דִי פְּקִידֵי הַחַיִל, נָאר) צוּ דִי אַנְשֵׁי הַחַיִל, וָואס פִירְן דוּרְךְ דִי מִלְחָמָה בְּפוֹעַל];

אוּן דוּרְךְ דֶעם פִירְט זִיךְ אוֹיס דִי כַּוָּנָה עֶלְיוֹנָה פוּן "נִתְאַוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִהְיוֹת לוֹ דִירָה בַּתַּחְתּוֹנִים"[נג], אִין דֶעם עוֹלָם הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן, שֶׁאֵין תַּחְתּוֹן לְמַטָּה מִמֶּנּוּ[נג], וָואס דָאס וֶועט זַיְין בִּשְׁלֵימוּת וּבְגָלוּי בְּבִיאַת מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, בְּקָרוֹב מַמָּשׁ.

(משיחת ט"ו בשבט תשל"ה)

To cite a parallel, as my revered father-in-law, **the Rebbe, explains at length in the series of *maamarim*** entitled *Basi Legani,*[67] first published for **the day of his passing,[68] it is specifically for the sake of** man's **Divine service on this material plane, where an immense battle with the body and the animal soul is required, that the most precious treasures** – even treasures so dear **that they were withheld from the eyes** of the public **before the war – are** put to use, and even **"squandered." The fundamental intent in "squandering" these treasures is** to provide resources **– not only to the commanders – but also primarily to the "foot-soldiers" who actually wage the war.**

It is through such efforts **that G-d's intent – the desire for a dwelling place in the lowest realms,[69] i.e., this material realm below which there is none[68] – is carried out.** This intent will blossom into **consummate revelation with the coming of *Mashiach*; may it take place in the immediate future.**

---

mother, Rebbetzin Rivkah. In 5710, the Rebbe Rayatz prepared a *maamar, Basi Legani,* to be studied on that date. After the Rebbe Rayatz passed away on that day, the Rebbe saw that *maamar* as his spiritual "last will and testament" for the coming generation.

69. *Tanya,* ch. 36. See *Likkutei Sichos,* Vol. 6, p. 197ff.

א) יח, יג ואילך.

ב) שם, כא ואילך.

*ב) ראה עקידה, אברבנאל, ש"ך על התורה ועוד כאן.

ג) ראה ברכות מה, א. סוגיית בבא קמא (צב, א ושם).

ד) ראה דרשות חז"ל על הפסוק (שמות ג, א) ומשה היה רועה. שמות רבה פ"א, יח. שם, כא-כב. כד.

ה) להעיר משמות ב, יא: ויגדל גו' ויצא אל אחיו גו'. וראה הדיעות בשמות רבה (שם, כז. ושם נסמן) בן כמה שנים היה אז.

ו) ראה פירוש רש"י דברים (א, ט. מספרי שם. וראה דברים רבה פ"א, י-יא): אפשר שלא היה משה יכול לדון את ישראל כו'.

ז) פירוש רש"י ריש פרשתנו. ממכילתא שם. שמות רבה (פכ"ז, ח). תנחומא פרשתנו ד. ספרי ופירוש רש"י בהעלותך י, כט. ועוד.

ח) כן הוא בספרי ושמות רבה שם. פירוש רש"י בהעלותך שם*.
ואולי יש לתווך, שמקודם נקרא "יתר" (על שם העתיד - ראה רע"ב, לבוש האורה, דברי דוד ועוד לפירוש רש"י ריש פרשתנו), ולאחרי עצתו בפועל כו', הוסיפו לו אות וא"ו, על שם (הראשי תיבות של) הפרשה "ואתה תחזה".

*) בכמה דפוסים לפנינו איתא "יתר" (וכן גריס גם ברבותינו בעלי התוספות (הדר זקנים. וראה גם דעת זקנים) וריב"א ריש פרשתנו). אבל בדפוסים הראשונים ורוב כתבי יד רש"י וכן בכמה וכמה מפרשי רש"י (רע"ב, רא"ם, דברי דוד ריש פרשתנו) הגירסא – "יתרו".

ט) ספרי ופירוש רש״י בהעלותך ט, ז (ח). פינחס כז, ה. בבא בתרא קיט, א. סנהדרין ח, א.

י) בספרי (שבהערה ז) ״והלא אף בידי משה היו מסיני . . ולמה נתעלם מעיני משה . . כדי שיתלה הדבר ביתרו״ - אבל מזה שבנדון זה נקט הלשון ״שיתר פרשה כו׳״ משמע שבפרשתנו היה ענין של יתרון בתורה, כבפנים. וראה לקמן הערה נ.

וראה בארוכה - על דרך החסידות - אור התורה ריש פרשתנו, ד״ה ויאמר משה תש״ט פ״ו-ז - שיתרו פעל בתורה הענין דיתרון האור שבא מן החשך דוקא, וזהו ענין שיתר פרשה כו׳.

יא) להעיר מהפסק דין: לעולם יהי דין אלף מנה ודין פרוטה אחת שווין בעיניך לכל דבר (רמב״ם הלכות סנהדרין פ״כ ה״י).

*יא) פרשתנו שם, יח.

יב) מכילתא ופירוש רש״י פרשתנו שם, יג (ומשם מוכח, שכן הוא גם למאן דאמר יתרו קודם מתן תורה בא - ראה בארוכה רא״ם ועוד שם. אבל בבעלי התוספות שם (ועוד) סבירא להו שהיה לפני מתן תורה. ואין כאן מקומו).

יג) פרשתנו שם, טז.

יד) ואתחנן ה, כב. וראה פרשתנו כ, טז וברמב״ן שם (טו).

טו) שם, כד.

טז) שם, כה.

יז) ראה פירוש רש״י (ממכילתא) פרשתנו (שם, יט. שם, כג) ״המלך בגבורה״. וראה פירוש רש״י דברים (שם, ט. שם, יב. מספרי שם): לא מעצמי אני אומר לכם אלא מפי הקדוש ברוך הוא.

יח) להעיר ממאמר חז״ל (ברכות ח, סע״א) לעולם ידור אדם במקום רבו שכל זמן כו׳.

יט) ראה בנוגע לדורו של משה - על דרך הקבלה: עץ חיים שער הכללים פי״א. שער הפסוקים ריש פרשת שמות. ועוד. וראה לקוטי תורה בהעלותך לא, ד.

*יט) להעיר ממחז״ל רוצה אדם בקב שלו מט׳ קבין של חבירו (בבא מציעא לח, א).

כ) להעיר ממאמר חז״ל לעולם ילמוד אדם תורה במקום שלבו חפץ (עבודה זרה יט, א).

*כ) ראה ספר המאמרים תרכ״ח ע׳ סו. ובארוכה לקוטי שיחות ח״ח שיחה ב׳ לפ׳ בהעלותך.

כא) ראה ספרי ורש״י דברים (שם, יד) - בנוגע למינוי השרי אלפים כו׳ - ״ממי נאה ללמוד תורה ממך או מתלמידך כו׳ ממך שנצטערת עליה כו׳״. ולהעיר מ״סדר תורה״ (עירובין נד, ב. פירוש רש״י תשא לד, לב) שגם ״ביד כל העם (היה על כל פנים פעם) אחד״ ממשה עצמו.

כב) ראה עירובין שם: כיון דמשה מפי הגבורה גמר מסתייעא מילתיה.

ולהעיר מפירוש רש״י במדבר (ג, א) ״נעשו אלו התולדות שלו שלמדן מה שלמד מפי הגבורה״. וראה שיחת בארוכה לקוטי שיחות חכ״ג ע׳ 11, ש(גם) מטעם זה, הענין ד״כל המלמד כו׳ ילדו״ הוא בעיקר גבי משה [שלכן כותב רש״י ״נעשה אלו התולדות שלו״, ולא רק (כמו שכתב לפני זה) ״כאילו ילדו״] - כי ענין הלידה (מציאות חדשה) שנעשה על ידי ״מלמד בן חבירו תורה״ הוא מצד ״פי הגבורה״ שבתורה, וזה היה בעיקר גבי משה ״שלמד מפי הגבורה״. וראה לקוטי שיחות חט״ו ע׳ 180.

כג) ואתחנן ה, ה.

*כג) נסמן בלקוטי שיחות ח״ד ע׳ 1087 הערה 5. ועוד.

כד) ראה רמב״ם הלכות חגיגה פ״ג ה״ו בסופה.

כה) פרשתנו שם, טו.

כו) ראה גם מרכבת המשנה למכילתא שם. ולהעיר ממאמר חז״ל (סנהדרין יט, סע״א. הובא באלשיך כאן) ״לא לפנינו אתה עומד כו׳״.

כז) ראה לקוטי תורה ואתחנן ב, ד ואילך.

כח) להעיר ממאמר חז״ל שבעת מתן תורה היו כל ישראל רואים את (הקולות -) הנשמע (פירוש רש״י פרשתנו כ, טו - ממכילתא שם).

*כח) ראה מכילתא פרשתנו יט, ט.

כט) ראה רמב״ם הלכות יסודי התורה סוף פרק ח: נבואת משה רבנו כו׳ שראית בעיניך כו׳.

ל) ראה לקוטי תורה שם (ג, ד) דבחינת ראיה דמשה היא מצד זה שדרגתו יסוד אבא - ודור המדבר שייכים ליסוד אבא (ראה מקומות שנסמנו בהערה יט).

לא) על דרך זה שילמד משיח תורה את כל העם כולו אף שיהיו ״ריבוא רבבות אנשים וכו׳״ כי יהיה לימוד באופן של ראיה (לקוטי תורה צו יז, א-ב (וראה שם: ועל דרך זה ביקש משה כו׳, וראה לקוטי תורה ואתחנן שם, ג). ד״ה וידבר אלקים (הב׳) תרצ״ט בתחלתו וסופו).

לב) פרשתנו שם, ב. וראה לעיל הערה כא.

לג) רש״י שם, יט.

לד) כלשון חז״ל (כנ״ל הערה כא) ״ממי נאה ללמוד תורה״. ולהעיר מברכות (ו, א. הובא בש״ך על התורה פרשתנו כאן) ״דדינא נמי היינו תורה״ (ו״אתיא שכינה״).

לה) וגם מצד דרגת התורה - מכיון שענין המשפט הוא כמו שהתורה ״יורדת״ לדון בעניני העולם (ולא כמו שהיא מצד עצמה, למעלה מן העולם), היא למטה מבחינת משה (וענין הראיה).

לו) שאז מתחיל הסדר דארץ נושבת - ״שש שנים תזרע שדך וגו׳״ (ריש פרשת בהר).

לז) וילך לא, טז.

לח) ראה שער התשובה לאדמו״ר האמצעי ח״ב (חינוך) בתחלתו. אור התורה ואתחנן ע׳ סה. ע׳ צג. ושם נסמן.

לט) ראה לקוטי תורה ואתחנן שם (ובארוכה אור התורה שם מאמרי ד״ה ואתחנן), דזה שמשה רצה להכניס בני ישראל לארץ הוא, כי אז היה בהם ענין הראיה [ומכיון שלא פעל זה, אמר (לדור שנכנסו לארץ) ״ועתה ישראל שמע גו׳, בחינת שמיעה. ויש לומר שמטעם זה אמר אז משנה תורה שהיא התלבשות התורה בבחינת השגת משה כו׳, כדלקמן הערה מא].

מ) נסמן בלקוטי שיחות ח״ד ע׳ 1088 הערה 11.

מא) ראה גם בארוכה לקוטי שיחות (ח״ד ע׳ 1087 ואילך. חי״ט ע׳ 12 ואילך) - בנוגע למשנה תורה, שעל ידי זה שהתורה נתלבשה ברוח הקודש דמשה (דמשה מפי עצמו אמרה - מגילה לא, ב), זה ״פתח״ שגם לימוד התורה של תלמיד ותיק (מצד השגתו הוא) עד סוף כל הדורות הוא דבר ה׳ ממש. ולהעיר גם ממה שנתבאר (לקוטי שיחות ח״ד ע׳ 1093 ואילך) בענין ״קול גדול ולא יסף״.

מב) פירוש רש״י על הפסוק. וראה ב׳ הדיעות במכילתא שם ״בנבואה . . באספקלריא כו׳״.

מג) להעיר, דגם בנוגע למשנה תורה (שאמרה משה מפי עצמו) הרי זה

"ברוח הקודש" (תוספות ד"ה משה מעצמו מגילה שם).

מד) תורה אור משפטים עח, ג. לקוטי תורה ואתחנן ז, רע"א. שער האמונה פכ"ה. ועוד. וראה זח"א (סתרי תורה) פח, סע"ב.

מה) ראה תורה אור שם בריש העמוד. שם עז, ד ואילך.

מו) לקוטי תורה (ועל דרך זה תורה אור ושער האמונה) שם.

מז) וצריך עיון בזית רענן לילקוט שמעוני פרשתנו (רמז ער) שמפרש דהמאן דאמר שסבירא ליה דואתה תחזה היינו באספקלריא - "פירוש בנבואה באספקלריא המאירה". וכבר הקשה עליו במרכבת המשנה למכילתא שם. ועוד.

מח) על פי זה יש לבאר גם כן הא שבפרשת דברים (א, ט ואילך) תלה משה הענין דמינוי שופטים בעצמו ולא ביתרו (ראה אברבנאל פרשתנו כאן. ועוד) - כי מכיון שמשנה תורה אמרה משה מפי עצמו, היינו כפי שהתורה נתלבשה ברוח הקודש שבמשה (ולא כמו שהיא בגלוי "מפי הגבורה") - לכן, גם מצד בחינת משה נרגש שצריך להיות שופטים.

מט) ובפרט על פי הכלל (ראה עץ חיים שער ד' פ"ג. שער לד פ"ג. שער לה פ"א. אגרת הקודש ביאור לסימן זך) דקדושה לא זזה ממקומה - הרי ישנה (גם עתה) בחינת משה שמצדה צריך להיות "ראיה" (ולא - "תחזה").

נ) ומכיון שהוא חלק בתורה מובן שניתן למשה מסיני, וכנ"ל (הערה י) מספרי "אף בידי משה היו מסיני". ועל פי מה שנתבאר בלקוטי שיחות חי"ט ע' 387 הערה 54, דזה שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש (היינו שהוא חידוש) כבר ניתן למשה מסיני, היינו לפי שבמתן תורה "ניתנה" התורה כמו שהיא מושרשת ב"העלם העצמי דאין סוף" (שלמעלה מהתורה כמו שבאה בבחינת המשכה וגילוי) - יש לומר, דמה שכתוב בספרי ש"נתעלם מעיני משה", הפירוש בזה הוא, שענין זה ניתן למשה באופן של העלם (שלמעלה מהתורה כמו שבאה בבחינת גילוי אצל משה). - מעין הביאור (והתירוץ) שלמשה ניתן הכלל שממנו ועל פיו חידש התלמיד ותיק הפרט - חידושו. וראה לקוטי שיחות שם ע' 252 ואילך.

נא) שערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פי"ב ואילך. פל"ג ואילך. ובכמה מקומות.

נב) באתי לגני השי"ת פרק יא. פרק כ.

נג) תניא פל"ו. וראה לקוטי שיחות ח"ו ע' 197 ואילך.

SICHOS IN ENGLISH